

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۵۷۷

خداست

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود. قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۵۷۷، «ذات» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «ذات» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «ذات» می‌باشد.^۱ امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۵۷۷
ریشه	ذات
تعداد تکرار	۳۰
تعداد مشتقات	۴
تعداد ریشه مرتبط	۱۶۶

فهرست مشتقات

۱. بِذَاتِ (۱۲) ۲. ذَاتَ (۷) ۳. ذَاتُ (۱) ۴. ذَاتِ (۱۰)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. احد (۱)	۳۴. حیک (۱)	۶۸. سئل (۱)	۱۰۲. غیظ (۲)	۱۳۵. موه (۱)
۲. اخر (۱)	۳۵. حدق (۱)	۶۹. شجر (۱)	۱۰۳. فجو (۲)	۱۳۶. نبء (۲)
۳. ارض (۴)	۳۶. حزن (۱)	۷۰. شدد (۱)	۱۰۴. فرر (۲)	۱۳۷. نبت (۲)
۴. ارم (۱)	۳۷. حسب (۲)	۷۱. شکر (۱)	۱۰۵. فری (۱)	۱۳۸. نخل (۱)
۵. الله (۲۸)	۳۸. حقق (۵)	۷۲. شمس (۲)	۱۰۶. فثل (۱)	۱۳۹. نزع (۱)
۶. اله (۲۹)	۳۹. حمل (۳)	۷۳. شمل (۴)	۱۰۷. فکه (۱)	۱۴۰. نزل (۲)
۷. امر (۴)	۴۰. حین (۱)	۷۴. شوک (۱)	۱۰۸. قتل (۲)	۱۴۱. نعس (۱)
۸. امم (۱)	۴۱. ختم (۱)	۷۵. شیء (۳)	۱۰۹. قرر (۱)	۱۴۲. نعم (۱)
۹. امن (۴)	۴۲. خفی (۲)	۷۶. صدر (۱۴)	۱۱۰. قرض (۲)	۱۴۳. نفس (۲)
۱۰. انس (۱)	۴۳. خلق (۱)	۷۷. صدع (۱)	۱۱۱. قطع (۱)	۱۴۴. نفل (۲)
۱۱. انن (۱۵)	۴۴. خلو (۱)	۷۸. صلح (۱)	۱۱۲. قلب (۴)	۱۴۵. نمل (۱)
۱۲. اولاء (۱)	۴۵. دبر (۱)	۷۹. صلی (۱)	۱۱۳. قلل (۱)	۱۴۶. نهر (۲)
۱۳. اول (۱)	۴۶. دسر (۱)	۸۰. ضجع (۱)	۱۱۴. قول (۱۰)	۱۴۷. نور (۲)
۱۴. اوی (۴)	۴۷. ذات (۴)	۸۱. ضلل (۲)	۱۱۵. قوم (۱)	۱۴۸. نوم (۱)
۱۵. ائی (۳)	۴۸. ذرع (۲)	۸۲. طلع (۴)	۱۱۶. کتب (۲)	۱۴۹. هدی (۴)
۱۶. ایی (۳)	۴۹. ذکر (۱)	۸۳. طوع (۲)	۱۱۷. کتر (۱)	۱۵۰. هم (۱)
۱۷. بئو (۱)	۵۰. ذهل (۱)	۸۴. طوف (۲)	۱۱۸. کذب (۱)	۱۵۱. وثق (۲)
۱۸. برج (۱)	۵۱. ربب (۱)	۸۵. ظنن (۲)	۱۱۹. کفر (۵)	۱۵۲. وجد (۲)
۱۹. برز (۱)	۵۲. ربو (۱)	۸۶. عبد (۱)	۱۲۰. کلب (۲)	۱۵۳. وحد (۱)
۲۰. بسط (۲)	۵۳. رجع (۳)	۸۷. عدل (۱)	۱۲۱. کلل (۴)	۱۵۴. ودد (۱)
۲۱. بطل (۱)	۵۴. رسل (۲)	۸۸. عذب (۱)	۱۲۲. کلم (۲)	۱۵۵. وزر (۳)
۲۲. بعد (۱)	۵۵. رشد (۲)	۸۹. عضض (۱)	۱۲۳. کمم (۱)	۱۵۶. وصد (۲)
۲۳. بلو (۱)	۵۶. رضع (۲)	۹۰. علم (۱۶)	۱۲۴. کهف (۲)	۱۵۷. وضع (۱)
۲۴. بنو (۱)	۵۷. رضو (۲)	۹۱. علن (۲)	۱۲۵. کون (۶)	۱۵۸. وعد (۱)
۲۵. بهج (۱)	۵۸. رعب (۲)	۹۲. عمد (۱)	۱۲۶. لقی (۱)	۱۵۹. وقد (۱)
۲۶. بیت (۱)	۵۹. رقد (۲)	۹۳. عمل (۲)	۱۲۷. لهب (۱)	۱۶۰. وقی (۲)
۲۷. بین (۱)	۶۰. رود (۱)	۹۴. عین (۱)	۱۲۸. لوح (۱)	۱۶۱. ولیج (۲)
۲۸. ثئی (۱)	۶۱. رئی (۶)	۹۵. غرب (۲)	۱۲۹. لیل (۲)	۱۶۲. وله (۲۸)
۲۹. ثوب (۱)	۶۲. زور (۲)	۹۶. غشو (۲)	۱۳۰. محص (۱)	۱۶۳. ولی (۴)
۳۰. جعل (۱)	۶۳. سرر (۳)	۹۷. غشی (۲)	۱۳۱. محو (۱)	۱۶۴. یقظ (۲)
۳۱. جهر (۱)	۶۴. سکر (۲)	۹۸. غمم (۱)	۱۳۲. مریم (۱)	۱۶۵. یمن (۴)
۳۲. جهل (۱)	۶۵. سلم (۱)	۹۹. غنی (۱)	۱۳۳. ملء (۲)	۱۶۶. یوم (۱)
۳۳. حب (۲)	۶۶. سمع (۱)	۱۰۰. غیب (۱)	۱۳۴. موت (۱)	
	۶۷. سمو (۷)	۱۰۱. غیر (۲)		

فهرست آیات

۱. { آل عمران - ۱۱۹ } هَا أَنْتُمْ أَوْلَاءُ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا لَفُوكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُوا عَلَيْكُمُ الْأَقَابِلَ مِنَ الْعِظِ قُلْ مَوْتُوا بِعَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
۲. { آل عمران - ۱۵ } ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُم مِّن بَعْدِ الْغَمِّ أَمَنَةً نُّعَاسًا يَغِيثُ طَائِفَةً مِّنْكُمْ وَطَائِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ يُخْفُونَ فِي أَنفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَا قُتِلْنَا هَاهُنَا قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحَّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
۳. { المائدة - ۷ } وَادْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِيثَاقَهُ الَّتِي وَاقَقَكُمْ بِهِ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
۴. { الأنفال - ۱ } يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ
۵. { الأنفال - ۷ } وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشُّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحَيِّيَ الْحَقِّ بِكَلِمَاتِهِ وَ يَقَطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ
۶. { الأنفال - ۴۳ } إِذْ يُرِيدُكُمُ اللَّهُ فِي مَتَابِعِكُمْ قَلِيلًا وَلَوْ أَرَاكُمُ كَثِيرًا لَفَشِلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
۷. { هود - ۵ } أَلَا إِنَّهُمْ يَبْنُونَ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ أَلَا حِينَ يَسْتَشْعِرُونَ شِيَابَهُمْ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
۸. { الكهف - ۱۷ } وَتَرَى السَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْبَيْبِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقَرَّبُ إِلَيْهِمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا
۹. { الكهف - ۱۷ } وَتَرَى السَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْبَيْبِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقَرَّبُ إِلَيْهِمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا
۱۰. { الكهف - ۱۸ } وَتَحْسَبُهُمْ آيِقَاتًا وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْبَيْبِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ وَكَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَكَلِمَاتٍ مِنْهُمْ رُعبًا
۱۱. { الكهف - ۱۸ } وَتَحْسَبُهُمْ آيِقَاتًا وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْبَيْبِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ وَكَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَكَلِمَاتٍ مِنْهُمْ رُعبًا
۱۲. { الحج - ۲ } يَوْمَ تَرُؤِنَهَا تَدْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَارَىٰ وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ
۱۳. { المؤمنون - ۵۰ } وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَى رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ
۱۴. { النمل - ۶۰ } أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِذِي بَلٍّ لَّهُمْ قَوْمٌ يَعْبُدُونَ
۱۵. { لقمان - ۲۳ } وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
۱۶. { فاطر - ۳۸ } إِنَّ اللَّهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
۱۷. { الزمر - ۷ } إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَنِّي وَعَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
۱۸. { الشورى - ۲۴ } أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِنْ يَدَّ اللَّهُ إِلَيْكَ وَخَرَّكَ عَلَىٰ قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُحْيِي الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
۱۹. { الناريات - ۷ } وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُوبِ
۲۰. { القمر - ۱۳ } وَحَمَلَتَاهُ عَلَىٰ ذَاتِ الْأَوَاجِ وَدُسْرِ
۲۱. { الرحمن - ۱۱ } فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ

۲۲. {الحديد - ۶} {يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ}
۲۳. {التغابن - ۴} {يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْتَرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ}
۲۴. {المالك - ۱۳} {وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ}
۲۵. {البروج - ۱} {وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ}
۲۶. {البروج - ۵} {النَّارِ ذَاتِ الْوُجُودِ}
۲۷. {الطارق - ۱۱} {وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ}
۲۸. {الطارق - ۱۲} {وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ}
۲۹. {الفجر - ۷} {إِزْمَ ذَاتِ الْعِمَادِ}
۳۰. {المسد - ۳} {سَيَصْلَى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ}